

احیای شکوه بازرگانی در جاده ابریشم؛ خیز آذربایجان شرقی برای بازپس‌گیری جایگاه نخست صادرات

آذربایجان شرقی که در حافظه تاریخی تجارت ایران، همواره قطب بی‌رقیب صادرات و دروازه اتصال به بازارهای جهانی بوده است، اکنون پس از دو دهه فراز و نشیب دیپلماتیک در منطقه، با بهره‌گیری از فرصت‌های جدید بین‌المللی در مسیر بازگشت به عصر طلایی تجارت و صادرات غیرنفتی قرار دارد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز به نقل از ایرنا، نگاهی به کارنامه اقتصادی کشور در دهه های ۶۰ و ۷۰ خونسردی و رونق بی نظیر گمرکات آذربایجان شرقی را روایت می‌کند؛ دورانی که این استان به واسطه ظرفیت های ریلی و زمینی منحصربه فرد، رتبه نخست صادرات کشور را در اختیار داشت. با این حال، تحولات ژئوپلیتیک منطقه از جمله فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و مناقشات میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان در ۲۰ سال گذشته، تا حدودی از شتاب این تبدلات مرزی کاست.

اکنون با تغییر معادلات بین المللی و بازتعریف کریدورهای تجاری، فرصتی استثنایی برای نوسازی و فعال سازی مجدد زیرساخت های گمرکی استان فراهم شده است. کارشناسان و فعالان اقتصادی بر این باورند که با احیای این ظرفیت های خفته، نه تنها جایگاه تاریخی استان بازیابی می شود، بلکه می توان کل اقتصاد کشور را از تنگنای فعلی و محدودیت های صادراتی عبور داد.

در همین راستا، نهادهای مدنی و اقتصادی پیشران از جمله «اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز» و «خانه توسعه آذربایجان»، بسته ای از پیشنهادات راهبردی را تدوین کرده اند. این طرح ها که به رئیس جمهور ارائه شده، بر فعال سازی مجدد کانون صادرات و واردات از مسیر شمال غرب تاکید دارد تا آذربایجان شرقی بار دیگر به عنوان پیشانی تجارت خارجی ایران، نقش کلیدی خود را در ارزآوری و توسعه پایدار ایفا کند.

نوسازی ناوگان حمل و نقل، تسهیل تشریفات گمرکی و بهره گیری از دیپلماسی اقتصادی فعال در منطقه قفقاز و اوراسیا، از جمله محورهای اصلی این حرکت نوین است که می تواند تبریز را دوباره به نقطه اوج صادراتی و مرکز ثقل مراودات تجاری با همسایگان شمالی و اروپایی تبدیل کند.

ضرورت فعال شدن ظرفیت های ژئوپلیتیکی آذربایجان شرقی

یونس ژائله، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز روز سه شنبه در گفت و گو با ایرنا در خصوص پیشنهاد ارائه شده که آمادگی استانی آن نیز ایجاد شده است، اظهار کرد: منطقه آذربایجان و تبریز به خاطر موقعیت جغرافیایی خود و قرار گرفتن در مسیر کریدورهای شرق و غرب و شمال جنوب از دیرباز نقش راهبردی در مراودات تجاری و اقتصادی ایران و شرق و غرب داشته است، حتی گفته می شود واردات و صادرات شاهنشاهی پارس از تبریز می گذشته است.

وی گفت: حمله ظالمانه رژیم آمریکایی صهیونی و تحولات منطقه ای و محدودیت های متعاقب این جنگ تحمیلی در جنوب کشور، توجه بیش از پیش به این منطقه استراتژیک و فعال کردن ظرفیت های ژئوپلیتیک آن و توسعه مراودات مرزی منطقه ای و تقویت زیرساخت های حمل و نقل به دلایل مختلف را ضروری می کند.

ژائله ادامه داد: ضرورت توجه به مسائل پدافند غیرعامل ایجاب می کند که کشور از نظر مراودات خارجی به یک مرز جغرافیایی خاص (مسئله جنوب کشور) وابسته نبوده و جایگزین های بدیل قابل اتکائی (از جمله مرزهای شمال غرب کشور با کشورهای اوراسیا و قفقاز و ترکیه) برای هر شرایطی را داشته باشد.

وی اضافه کرد: با توجه به بازار وسیع حوزه اوراسیا و وجود توافقنامه ترجیحی با این اتحادیه (که نیاز به تلاش مسئولین و فعالین اقتصادی برای استفاده از این فرصت دارد) و با توجه به رفع تنش بین کشورهای همسایه (جمهوری آذربایجان و ارمنستان) و ایجاد صلح بین آنها و چشم انداز توسعه اقتصادی آن منطقه و لزوم حضور ایران در این بازار و عقب نماندن از رقبای فرامنطقه ای، لازم است زیرساخت های روابط اقتصادی و تجاری (به صورت نرم افزاری و سخت افزاری) بصورت کارآمدی مهیا شده و زمینه ارتباطات گسترده با این حوزه را فراهم آورد.

اهمیت راهبردی آذربایجان شرقی برای کشورهای حوزه قفقاز

رئیس هیات مدیره خانه توسعه و استاندار سابق آذربایجان شرقی نیز در این خصوص به ایرنا گفت: در سال های اخیر مشکلاتی در روابط دو جانبه کشورمان با جمهوری آذربایجان به وجود آمده و روابط ۲ کشور را تحت تاثیر قرار داد، از آنجا که جمهوری آذربایجان در حوزه تمدنی ایران قرار داشته و دارای دین و فرهنگ مشترک (و نیز زبان مشترک با بخش قابل توجهی از مردم ایران) هستند، شرایط فعلی (که خوشبختانه جمهوری اسلامی ایران در جنگ تحمیلی و رمضان دست بالا را دارد) برای گسترش مناسبات ۲ جانبه با همسایگان بویژه جمهوری آذربایجان فرصت مناسبی است و لازم است این فرصت مغتنم شمرده شده و امکان حضور فعالین اقتصادی ایران در آن کشور به ویژه در بازسازی مناطق آزاد شده در جنگ قره باغ فراهم شود.

محمدعلی سبحان الهی با اشاره به اینکه استان آذربایجان شرقی در مسیر کریدور شمال جنوب قرار گرفته است، گفت: این کریدور علاوه بر این که برای کشور ما منافع قابل توجهی دارد برای کشورهای روسیه و حوزه قفقاز نیز اهمیت راهبردی داشته و آنها هم به دنبال فعال کردن این کریدور هستند، لذا آماده کردن زیر ساخت های لازم در این خصوص هم منافع اقتصادی و هم منافع استراتژیک بین المللی برای کشورمان خواهد داشت.

وی از رئیس جمهور درخواست کرد با عنایت به اینکه پیگیری و انجام موارد فوق الذکر به دستگاه های اجرائی مختلف از جمله به وزارت خانه های کشور، امور خارجه ، صمت، راه و شهرسازی و استانداری آذربایجان شرقی مرتبط است، لذا استدعا داریم، به وزرای محترم کشور، امور خارجه، صمت و راه و شهرسازی دستور فرمائید انجام این مهم را در اولویت کار وزارت متبوع خود قرار دهند.

وی ادامه داد: از آنجا که انجام سریع و کارآمد این موارد نیاز به هماهنگی بین دستگاه های مختلف پیش گفته دارد و با توجه به سیاست ارزشمند حضرتعالی در تمرکز زدایی از مرکز، خواهشمند است دستور فرمایید وزرای مذکور حتی الامکان اختیارات خود در این خصوص را به استانداری آذربایجان شرقی تفویض کنند.

سبحان الهی افزود: در صورت صلاحدید، استاندار آذربایجان شرقی بعنوان مسئول " توسعه زیرساخت کریدور شمال- جنوب ، توسعه و فعال کردن امکانات مرزی شمال غرب" (از

جمله مرز جلفا- نخجوان، مرز نوردوز- ارمنستان و مرز خداآفرین – جمهوری آذربایجان که متاسفانه وضعیت پایانه های مرزی آنها در سطح استانداردهای بین المللی و شان جمهوری اسلامی ایران نیست،) تعیین فرمائید.

قابلیت، ظرفیت های گمرکی و موقعیت جغرافیایی آذربایجان شرقی امکانی برای تأمین نیازهای اساسی کشور

استاندار آذربایجان شرقی هم با اشاره به محدودیت ها و تحولات اخیر در بنادر جنوبی کشور تأکید کرد که استان باید از ظرفیت های گمرکی و موقعیت جغرافیایی خود برای تأمین نیازهای اساسی کشور بهره بگیرد.

بهرام سرمست اظهارکرد: توسعه زیرساخت های ترانزیتی و فعال سازی مسیرهای شمالی می تواند به تأمین مواد اولیه واحدهای تولیدی و تسهیل واردات کالاهای اساسی کمک کند.

وی همچنین بر استفاده از ظرفیت های مناطق آزاد استان از جمله منطقه آزاد ارس برای تسریع در ترخیص کالاها تأکید کرد.